Kansainvälisiä opiskelijoita ja perheenjäseniä koskeva HE 161/2026 vp (perheenyhdistämisen asumisaika, toimeentulo, kielitaito ja lakien soveltaminen)

Hallintovaliokunta ma 19.10.2026 klo 9.00

TEM/MAKO, hallitusneuvos Jarmo Tiukkanen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

HE 161/2026 vp:n keskeinen sisältö

Hallituksen esityksen sisältö:

1. Opiskelijoiden perheenyhdistämisen asumisaikaedellytys
2. Ulkomaalaislain soveltamisen laajentaminen
3. Kielitaitoedellytys
4. Toimeentuloedellytys

Valitut toimenpiteet perustuvat Haavoittuvuusselvitykseen, joka valmistui joulukuussa 2025.

1. Opiskelijoiden perheenyhdistämisen asumisaikaedellytys

- Opiskelijan tulee oleskella opiskelijan oleskeluluvalla Suomessa vähintään yksi vuosi ennen kuin hänen perheenjäsenensä voi hakea oleskelulupaa, jotta oleskelulupa voidaan myöntää perhesiteen perusteella (lakiehdotuksen 16 §:n 2 mom.).
  - Ei sovelleta, jos oleskelulupaa haetaan *opiskelijan Suomessa synnyttämälle lapselle*.
  - Lisäksi vaatimuksesta voidaan poiketa yksittäisessä tapauksessa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii.

2. Ulkomaalaislain soveltamisen laajentaminen

- Perheenjäsenen oleskelulupahakemukseen sovellettaisiin tutkija- ja opiskelijalain lisäksi ulkomaalaislain sääntelyä (lakiehdotuksen 3 §:n 2 mom. 1 k).
  - Yhdeksän kuukauden enimmäiskäsittelyaika (vs. tutkija- ja opiskelijalaissa säädetty 90 vrk)

- Toisen asteen opiskelijoiden hakemuksiin ja oleskelulupaan sovellettaisiin ulkomaalaislain hakemuksen hylkäämistä koskevaa sääntelyä ja soveltuvin osin tutkija- ja opiskelijalain sääntelyä (lakiehdotuksen 3 §:n 2 mom. 2 k).
  - Ulkomaalaislain sääntelyn soveltaminen kattaisi erityisesti maahantulosäännösten kiertämistapaukset paremmin.

3. Kielitaitoedellytys

- Opiskelun perusteella myönnettävän oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi lisättäisiin opinnoissa vaadittava riittävä kielitaito (lakiehdotuksen 7 §:n 1 mom. ja 2 mom. 4 kohta sekä 7 a §:n 1 mom.).
  - Koskisi kaikkia opiskelun perusteella oleskelulupaa hakevia ja luvan haltijoita. Käytännössä vaadittava kielitaito koskee yleensä englannin kieltä.
  - Mahdollistaisi nykyiseen verrattuna helpommin opiskelijan oleskeluluvan epäämisen tai luvan peruuttamisen, jos lupaa haettaessa tai luvan myöntämisen jälkeen selviäisi, ettei opiskelijan kielitaito ole riittävä opintojen suorittamiseksi.
  - Sääntely ei tulisi käytännössä laajaan käyttöön, vaan sitä sovellettaisiin lähinnä tapauksissa, joissa on selkeästi esillä muut tarkoitusperät kuin opiskelu Suomessa. Ensisijainen vastuu kielitaidon varmistamisesta olisi jatkossakin oppilaitoksilla.

4. Toimeentuloedellytys

- Oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevasta turvatun toimeentulon euromäärästä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella (perustuu nyt Migrin ohjeistukseen) (lakiehdotuksen 7 §:n 4–6 mom.).
  - Lasketaan toimeentulotukilain nojalla määritettyjen hyväksyttävien asumismenojen kuntakohtaisten enimmäisrajojen korkeakoulujen toimipaikkojen mediaaniarvon (520,50 €) ja opintotukilaissa säädetyn itsenäisesti asuvan 18 vuotta täyttäneen opiskelijan opintorahan (279,38 €) pohjalta.
  - Asetuksessa säädettäisiin 800 euron toimeentulorajasta kuukaudessa eli samasta tasosta kuin on nykyisessä Migrin ohjeessa.
  - Tasoa muutettaisiin kolmen vuoden välein, jos muutos on vähintään 5 %.

Taloudellisista vaikutuksista

- Asumisaikaedellytyksen käyttöönotto tulee vaikuttamaan sosiaaliturvaetuuksien maksatuksiin, kun perheenjäsenten maahantulo vähenee erityisesti sääntelyn 1. soveltamisvuonna.
- Keskeisimmät Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemat etuudet tässä ryhmässä ovat:
  - työttömyysturva (työmarkkinatuki, 1.5.2026 lukien yleistuki), jossa keskimäärin 550 henkilöä kuukaudessa, bruttoetuusmeno noin 6,8 miljoonaa euroa vuodessa,
  - yleinen asumistuki, jossa on noin 500 ruokakuntaa kuukaudessa, ja etuusmeno noin 1,7 miljoonaa euroa vuodessa, ja
  - lapsilisä, jossa etuutta saa keskimäärin 1 650 lasta kuukaudessa, menot noin 2,5 miljoonaa euroa vuodessa, jolloin
  - yhteensä näistä kertyy noin 11 miljoonan euron vuositason etuusmenot = säästö 1. vuotena.
- Arviossa ei ole huomioitu mahdollisia käyttäytymisvaikutuksia, vaan tarkastelu perustuu toteutuneeseen etuuksien käyttöön.

Voimaantulo, soveltaminen ja jälkiarviointi

- Laki tulisi voimaan 5.4.2027.
- Perheenyhdistämistä koskevat säännökset, ml. asumisaikavaatimus ja ulkomaalaislain soveltaminen tulevat sovellettavaksi lain voimaantulon hetkellä.
- Tietyt muut säännökset tulisivat järjestelmäkehitysviiveen vuoksi sovellettavaksi myöhemmin eli vasta 4.10.2027 alkaen.
- Esityksen mukaan lain voimaantulon jälkeen kolmen vuoden kuluttua arvioitaisiin tämän esityksen ja muun opiskelijoihin vaikuttaneen sääntelyn vaikutuksia. Arvioinnissa tarkasteltaisiin muun muassa vaikutuksia opiskelijamääriin, opiskelijoiden toimeentuloon, opintojen etenemiseen, perheellisten opiskelijoiden määrään, kotoutumiseen, työllistymiseen sekä Suomen vetovoimaan kansainvälisenä opiskelumaana. Samoihin aikoihin myös ensimmäisen kerran tarkasteltaisiin mahdollista muutosta opiskelijan toimeentuloedellytyksen tasoon.

Kiitos!